

ཤེས་བྱའི་མཛོད་ཆུང་།

བོད་རྒྱུངས་མི་དམངས་དབེ་སྐྱན་ཁང་།

ཤེས་བྱའི་མཛོད་ཆུང་།

བོད་ལྗངས་མི་དམངས་དབེ་སྐྱན་ཁང་།

ཚུམ་སྒྲིག་འགན་འཁུར་བ། རོན་གྲུབ་ཕུན་ཚོགས།
མདུན་ཤོག་འཆར་འགོད་པ། ངག་དབང་སྐལ་བཟང་།

ཤེས་བྱའི་མཛོད་རྒྱུ་།
ཟུར་བ་ལོ། ཡེ་ཤེས་རོན་གྲུབ།
རོན་གྲུབ་ཕུན་ཚོགས།

བོད་རྒྱུང་ས་མི་དམངས་དཔེ་སྟན་ཁང་ནས་བསྐྱུན།
བོད་རྒྱུང་ས་ཤིན་ཏུ་དཔེ་ཚོང་ཁང་ནས་བཀྲམ།
བོད་དམག་ཁྲལ་ཁང་བར་འདེབས་བཞེ་བྱས་པར་བཏབ།

ཤོག་ཚད་787×1092 1/32ཡིག་འབྲུ་
1992ལོའི་ཟླ་4པར་པར་གནི་1པར་ཐངས་1བཏབ།
པར་གྲངས་1——2,525

ISBN7—223—00419—3/2 • 28

ཡིག་རྒྱུ་ས་(བོད་10)རིན་གོང་སྒྲོམ་1.25

(བོད་རྒྱུང་ས་གསར་དཔེ་ཐོག་གྲུང་ཡང་རྟགས་01)

责任编辑:顿珠平措

封面设计:阿旺格桑

知识文库

译者: 益西顿珠
顿珠平措

*

西藏人民出版社出版

西藏新华书店发行

西藏军区印刷厂印刷

开本:787×1092 1/32 印张 3,375 字数:5 万字

1992 年 4 月第一版 1992 年 4 月 西藏第一次印刷

印数:1—2,525

ISBN7—223—00419—3/2·28

民文(藏 10) 定价:1.25 元

(藏)新登字 01 号

དཀར་ཆག་

འགྲོ་བ་མིའི་རིགས་ཀྱི་མེས་པོ་ཐོག་མར་མཆོ་འགྲམ་དུ་
འཆོ་གནས་བྱས་པ་ཡིན། (1)

རང་རྒྱལ་གྱི་དགེ་ཤོན་དུས་ཆེན་གཏོང་སྤྱོད་ཀྱི་འབྲུང་ཁྲུང་ས།
..... (2)

དམག་ཆས་སྐོར་གྱི་དགོད་སྒྲིའི་གཏམ། (5)

བཟོ་སྐྱོད་ལོ་རྒྱུས་ཐོག་བྱུང་བའི་བྱེད་སྤྱོད་ཐོག་སྤྱོད་པ།
..... (7)

འཛམ་གླིང་རྒྱལ་ཁབ་ཁག་གི་ལྷན་ཚུལ་བྱེད་སྒྲིའི་དུས་ཆེན།
..... (9)

འཛམ་གླིང་ཐོག་གི་དམག་འབྲུག་གི་ལོ་རྒྱུས་དམིགས་བསལ་
ཅན། (11)

སྤྱི་ཡ་ཐུན་རི་ཀའི་མི་རིགས་ནག་པོའི་འཐབ་ཚད་ཀྱི་དཔེ་
མཆོན་མི་སྒྲིའི་ཏེ་ལ། (13)

སྐར་ལུང་དར་དམར་གྱི་རྒྱུ་འགོད་པ་ཅེང་ལན་སྤྱོད།
..... (18)

ལག་རྒྱུ་འཛོག་ཐུབ་མཁན་གྱི་མིར་ལྷན་པའི་ཐུན་མོང་གི་
ཁྲུང་ཡོན། (22)

ལས་ཆེད་ཆེ་རུ་གཏོང་བའི་རྒྱུ་ (24)

ལག་པ་གཏོང་རེས་བྱེད་པའི་ཡོན་ཏན། (26)

བྱིམ་ཚང་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ་ཞིག་བྱང་ན་ལས་དོན་
སྐྱབ་རྒྱུར་མཐུན་སྦྱེན་བཟང་པོ་སྐྱུན་བྱལ། (28)

ཀྲུ་ཨོན་ལེ་ཡིས་གང་ཞིག་ལ་ཡང་དག་པའི་འགོ་བྱིད་ཟེར་
བའི་སྐྱར་སྒྲིང་བ། (30)

སེམས་ཤུགས་ལྡན་ན་བྱ་གཞག་བསྐྱབ་རྒྱུར་དཀའ་བ་མེད།
..... (32)

མཁས་པ་ཞིག་ཆགས་རྒྱུར་མཁོ་བའི་བྱ་རྩལ་གྱི་རྒྱ་སྦྱེན།
..... (34)

འབྲམ་འཆལ་ཞིག་ནས་གྲགས་ཅན་གྱི་ཚྭ་པ་པོར་གྱུར་
བ། (36)

གསར་བཟོ་གསར་བཏོད་གྱི་རྒྱས་པ་ཡོད་པའི་མངོན་ཏྲགས་
བཅུ། (38)

འཇམ་སྒྲིང་སྟོན་གི་ནོའ་ལེར་བྱ་དཀའ་སྟོབ་སྦྱང་བའི་བྱུད་
མེད། (40)

གལ་ཏེ་ཉིན་ལྟར་དཔེ་དེབ་རྒྱ་ཚོད་སྐར་མ་བཙུ་ལྷ་བསྟགས་
ན། (42)

སྐྱ་གྱུར་སྟོབ་གས་རྒྱག་པའི་གོ་སྐབས་བཅུ། (44)

སྐྱ་གྱུ་སྦྱང་པོ་ཡོང་བའི་སྟོབ་གས་རྒྱག་ཐབས། (47)

སྐྱ་གྱུའི་རིག་པ་སྦྱེན་མིན་ངེ་ལྟར་བལྟ་དགོས། (49)

དུས་ཚོད་ལེགས་ཤོས་བདམས་ནས་དྲན་ཤེས་བཟན་དུ་

- གཏོང་བ། (50)
- དཔེ་དེབ་སྒྲིག་པའི་འདོད་སྟོང་ལ་མཚན་གྱི་འབྲེལ་བ།
..... (52)
- མི་ཆེད་རྒྱུ་ལས་ལྷན་གྱི་དུས་ལ་གཅེས་འཛིན་བྱེད་དགོས།
..... (53)
- བསམ་སྟོན་སྤྲོད་པའི་རྟགས་མཚན། (56)
- རི་ལྟར་བྱས་ཏེ་མི་གཞན་ལ་བག་ཆགས་བཟང་པོ་ཞིག་
འཛིན་དགོས། (58)
- སེམས་སྟོམ་པར་བྱ་བ་བས་དུག (61)
- ཆོག་གཅིག་ལས་བསྟན་པའི་ཐབས་ལམ་རྒྱུ་རྩ། ... (62)
- སྤྱ་གུའི་རྒྱུ་ལས་འབྲེལ་གྱི་རྩ་བ་མཐོ་བྱ་གཏོང་བ་བས་དུག
..... (63)
- བྱིས་ཆང་གི་ཁོར་ཡུག་བཞོད་པ་བྱེད་སྟངས། (66)
- ཞོགས་ཟས་བཟའ་རྒྱར་སྤང་རྒྱུ་བྱེད་མི་རུང་། (68)
- ཡུས་སེམས་བདེ་ཐང་ཡིན་མིན་རང་གིས་རང་ལ་བརྟག་
པའི་ཐབས་ཉི་ཤུ། (70)
- ཀས་འཁོགས་ཀྱི་སྟོ་ལ་སློབ་ཡོང་ཐབས། (72)
- པར་རྒྱག་ཐབས་དུག (74)
- གྲོགས་པོ་འགྲིག་སྟངས་ཀྱི་སྟུང་བ་ཐོན་བུ། (76)
- བྱད་མེད་ཀྱིས་སྤྱི་ཆོགས་འབྲེལ་བའི་ནང་འཛིན་དགོས་པ་
བཅུ། (78)

མི་ཁྱད་མཚན་ཅན།	(81)
ཡ་མཚན་ཅན་གྱི་བ་སྒྲང་།	(82)
ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་སྒྲོང་བྱིར།	(84)
གཅན་གཟན་འཇིག་རྟེན་ནས་སྒྲར་མི་ཡུལ་དུ་ལོག་པའི་ བུ་མོ།	(85)
མག་པ་ཚོང་ར།	(87)
སྒྲོག་ཆགས་སྒྲོབ་ཟླ།	(88)
སྒྲོག་ཆགས་ཀྱིས་ཀྱང་བཟན་འཕྲིན་ལྟ་འདོད་པ།	(90)
བུ་མོ་སྐྱུན་བཞི་ས་འོག་དུ་ལོ་བཅུ་ཕྱག་ཁ་ཤས་ལུས་པ།	(92)
ཐུན་མོང་མིན་པའི་སྒྲོག་བཟན་ཁང་།	(93)
ཡ་མཚན་ཅན་གྱི་རྒྱལ་མཚམས།	(95)
མི་འབྲུ་སྤྱིན་གཟུགས།	(96)
ལྷ་གཉིས་ཀྱིས་ཆབས་ཅིག་དུ་སྐད་རིགས་གཉིས་ཤོད་པ།	(98)
ཡ་མཚན་ཅན་གྱི་རྒྱལ་ཁབ།	(99)

འགྲོ་བ་མིའི་དུགས་ཀྱི་མེས་པོ་ཐོག་མར་མཆོ་

འབྲམ་དུ་འཆོ་གནས་བྱས་པ་ཡིན།

དབྱིན་ཇིའི་སྟོག་ཆགས་དུག་པ་མཁས་ཅན་ཁྱེལ་ཕྱུའི་ངོས་
འཛིན་དུ་འགྲོ་བ་མིའི་དུགས་ཀྱི་མེས་པོའི་འཆོ་བའི་གོམས་གཤེས་
དང་། རྟག་པར་དུ་བཟུང་བའུང་བའད་ཞག་ཆོལ་དུགས་ཁ་ཤས་
ལ་ཞེན་ཆགས་གཞན་ལས་ཆེ་བར་བྱེད་པའི་སྐྱོན་གྱིས་ཁོ་ཆོའི་
སྲུང་པའི་ཐོང་ཆད་རིམ་བཞིན་ཆེ་དུ་སྤང་བ་ཡིན་ན། འགྲོ་བ་
མིའི་དུགས་ཀྱི་ཐོག་མའི་ལོ་རྒྱུས་རྣམས་བསྐྱར་དུ་འཁྲི་དགོས་པ་
ལྟེ་འགྲོ་བ་མིའི་དུགས་ཀྱི་མེས་པོ་རྣམས་དེ་སྤེའི་ཤོད་སྟོལ་ལྟར་གྱི་
གདོད་མའི་ནགས་གསེབ་ཁོད་དུ་འབྲམས་ནས་སྤོད་པའི་སྤྱོད་
མེའམ་མི་སྐྱོད་མ་ཡིན་པར་མཆོ་འབྲམ་དུ་འཆོ་བ་སྐྱེལ་བའི་
གདོད་མའི་མི་ཞིག་ཡིན་པར་ངེས་སོ།

ཁྱེལ་ཕྱུ་དང་དེའི་ཕྱག་འབྲེལ་པ་ཆོས་ཉེ་དུས་ཞིབ་འཇུག་
བྱས་ནས་རུ་ཞོས་བསྐྱངས་པའི་སྟོག་ཆགས་ཀྱི་ཤ་མ་ནི་མའི་ལུས་
ཀྱི་ཕྱག་ལས་བཅགས་པའི་ཞག་ཆོལ་གྱི་སྐྱར་དེ་མངལ་བཞུགས་སྤྱོད་
གུར་བྱིན་པ་དང་། དབང་ཅའི་ཞག་ཆོལ་གྱིས་སྲུང་བ་སྐྱེ་རྒྱས་
མཁོགས་སྤྱོད་འགྲོ་བ་ཤེས་རིམ་དབང་ཅའི་ཞག་ཆོལ་གྱིས་འགྲོ་བ་
མིའི་དུགས་ཀྱི་མི་སྤྱུས་དག་དུ་འགྲོ་བའི་ངོས་འཛིན་དེ་བྱང་འདུག
ཁྱེལ་ཕྱུ་ད་དུང་མཆོ་ཤག་ལ་ཞིབ་འཇུག་བྱས་ནས་རུ་མཆོའི་

ནང་ལ་དབང་ཅའི་ཞག་ཆེལ་ཕུན་སུམ་ཆོགས་པས། མཆོ་པག་
 སྐགས་ཀྱི་ཞེ་འབྲང་བའི་སྐྱག་ཆགས་ནམས་སྤྱུང་དག་ཏུ་འགྲོ་བ་
 བྱི་ཆ་ཁྱེན་དང་ཁོར་ཡུག་དེ་ལས་བྱུང་བ་དང་། སྐམ་ས་ཆེན་པོའི་
 ཐོག་འཆོ་གོས་ལ་དམིགས་པའི་འབྲུག་ཅོད་ཀྱི་ཁྱེན་པས་སྤྱུང་དང་།
 མི་རྒྱུད། སྤང་ཆེན་སྐགས་དབང་ཅའི་ཞག་ཆེལ་ཏུ་ཅང་དགོན་
 པའི་ཅ་ཐང་ཏུ་སྤྱུང་སྤྱོད་དགོས་བྱུང་བ་དང་གཞོན་མའི་མི་
 རྣམས་ནི་སྤྱུང་སྤྱོད་མ་བྱས་པར་སྤར་སྤྱུང་བཞིན་མཆོ་འབྲུམ་ཏུ་
 འཆོ་བ་སྤྱུང་བཞིན་དབང་ཅའི་ཞག་ཆེལ་ཕུན་སུམ་ཆོགས་པའི་ཉ་
 རིགས་དང་། སྤྱོད་ཅོས་གཞན་ལོངས་སྤྱོད་པ་དེས་གཞོན་
 མའི་མའི་རིགས་ཀྱི་རིགས་རྒྱུད་རྗེས་མ་རྣམས་གཞུགས་སྤྱོད་པས་
 རྒྱས་ཤིང་སྤྱོད་རིག་ལྡན་པ་ཞིག་ཏུ་འགྱུར་བ་གསལ་རྟོགས་བྱུང་
 ཡོད།

རང་རྒྱལ་གྱི་དགེ་ཆེན་དུས་ཆེན་གཏོང་སྤྱོད་ གྱི་འབྲུང་ཁྲུངས།

1931ལོའི་ཟླ་བ་ 5 རས་1985 ལོའི་ཟླ་བ་ 1བར་རང་
 རྒྱལ་ལ་སྤྱོད་དགེ་ཆེན་དུས་ཆེན་ཐེངས་བཞི་བྱུང་སྤྱོད་ཡོད།
 དེ་ཡང་ 1931 ལོའི་ཟླ་བ་ 5 པར་སྤྱོད་གསེམ་མཁས་ཅན་ཐལ་
 ཕྱིང་ཆེན་དང་། བྱིང་ཆེ་བའི་སྐགས་ཀྱིས་ལེ་ཅིང་དང་ཏུང་ཏའེ་
 ཡི་སྤྱོད་གསེའི་ལས་གནས་སུ་འཁོད་པའི་གྲགས་ཅན་མི་སྤྱུར་

འབྲེལ་བ་བྱས་ཏེ་ལ་རེའི་ཟླ་6པའི་ཆེས་6དེ་དགེ་ཆུང་དུས་ཆེན་
དུ་གཏན་དུ་ཕབ་པ་དང་དུས་མཚུངས་དགེ་ཆུང་དུས་ཆེན་གྱི
བསྐྱགས་གཏམ་ཞིག་སྤེལ། དེ་ནི་མིན་ཏང་གི་དགའ་བོ་གིས་ཁས་
ལེན་བྱས་མེད་ཀྱང་། དེས་བག་ཆགས་ངེས་གཏན་ཞིག་བཞག་
ཡོད།

དགེ་ཆུང་དུས་ཆེན་ཐེངས་གཉིས་པ་ནི་ཟླ་8པའི་ཆེས་
27ལ་གཏོང་བའི་སྤྱི་ལ་དེ་རེད། དེ་ནི་མིན་ཏང་གི་དགའ་བོ་གིས་
1939ལོར་གྲུང་གོའི་སྤྱི་བ་གསེབ་མཁས་ཅན་ཁྲུང་ཅིའི་
འབྲུངས་སྐར་ཟླ་8པའི་ཆེས་27ལ་ཡིན་པ་དེ་ལ་བསྐྱུན་ནས་
གཏན་འབེབས་བྱས་པ་དང་འབྲེལ་«དགེ་ཆུང་དུས་ཆེན་སྐར་གྱི་
གནས་སྐབས་ལག་བསྟར་བྱ་རྒྱུའི་ཇ་དྲག་སྤྱི་ལ་ཡིག» ཅེས་པ་
ཞིག་ཁྲུབ་བསྐྱགས་བྱས་པ་རེད། འོན་ཀྱང་སྐབས་དེར་རྒྱལ་
ཡོངས་སུ་ཚུགས་ཡོངས་ནས་རི་འགོག་དམག་འབྲུག་བྱེད་པའི་
སྐབས་ཡིན་པས་རི་རྒྱ་ཉམས་པ་དང་། སྤྱི་བ་སྤྱི་ལ་འབྲུང་
བྱུང་བ་སོགས་ཀྱི་རྒྱུན་པས་དགེ་ཆུང་དུས་ཆེན་དེ་རྒྱལ་ཡོངས་
རྒྱུན་དུ་ཁྲུབ་པ་ཞིག་བྱུང་མེད།

དགེ་ཆུང་དུས་ཆེན་ཐེངས་གསུམ་པ་ནི་ལྷ་གཅིག་དགེ་ཆུང་
དུས་ཆེན་རེད། དེ་ནི་1951ལོར་གྲུང་ལྷ་མི་དམངས་ཨྱི་མཐུན་
རྒྱལ་ཁབ་སྤྱི་བ་གསེབ་བྱུང་དང་། གྲུང་ལྷ་རྒྱལ་ཡོངས་བཅོ་ཆོག་ས་
ཀྱིས་ཐུན་མོང་ཐོག་དྲག་པ་ཆེས་དྲག་གི་དགེ་ཆུང་དུས་ཆེན་དེ་
མེད་པ་བཅོས་ཏེ། དགེ་ཆུང་དུས་ཆེན་དེ་ལྷ་གཅིག་རྒྱལ་ཨྱིའི་

ངལ་ཚླལ་དུས་ཆེན་དང་མཉམ་གཏོང་བྱ་རྒྱུ་གྲོས་ཐག་བཅད་པ་
རེད། འོན་ཀྱང་མི་མང་ཆེ་བས་ངལ་ཚླལ་དུས་ཆེན་ཞིག་ཡོད་པ་
ལས་དགེ་ཆན་གྱི་དུས་ཆེན་ཡོད་པ་ཤེས་ཀྱི་མེད་ཅིང་། ཐ་ན་
དགེ་ཆན་མང་པོས་ཀྱང་ཤེས་ཀྱི་ཡོད་པ་མ་རེད།

དགེ་ཆན་དུས་ཆེན་ཐེངས་བཞི་པ་ནི་ཟླ་དགུ་པའི་ཆེས་
བཅུ་ལ་གཏོང་བ་དེ་རེད། དེ་ནི་རྒྱལ་སྤྱི་སྤྱི་ཁབ་ཁང་གིས་དགེ་
ཆན་གྱི་གནས་བབ་མཐོ་རུ་གཏོང་རྒྱ་དང་། རྒྱལ་ཡོངས་སྤྱི་དུ་
སྤྱོད་གསའི་བྱ་བར་མཐོང་ཆེན་བྱེད་པའི་སྤྱི་ཚོགས་ཀྱི་ཁོར་ལུག་
ཞིག་བསྐྱར་ནས་རང་རྒྱལ་དུ་དགེ་ཆན་ལ་བཙུག་བཀྱར་དང་།
སྤྱོད་གསའི་མཐོང་ཆེན་བྱེད་པའི་སྤྱི་ཚོགས་བསྐྱར་གསའི་བྱེད་རྒྱ་
སྤྱོད་ཀྱི་ཆེད་དུ་མི་དམངས་འཕུས་ཚོགས་ལ་དགེ་ཆན་དུས་ཆེན་
གསར་འཛུགས་བྱ་རྒྱུ་གྲོས་གཞིར་བཏོན་པར་ 1985ལོའི་ཟླ་
1པའི་ཆེས་21ཉིན་ཚོགས་པའི་སྐབས་དུག་པའི་རྒྱལ་ཡོངས་མི་
དམངས་འཕུས་མི་ཚོགས་ཆེན་རྒྱལ་ལས་ལྷ་ཡོན་ལྷན་ཁང་གི་
ཚོགས་འདུ་ཐེངས་དགུ་པའི་ཐོག་དངོས་སུ་གྲོས་འཆམ་བྱང་ནས་
རྒྱལ་སྤྱི་སྤྱི་ཁབ་ཁང་གིས་དགེ་ཆན་དུས་ཆེན་གསར་འཛུགས་བྱ་
རྒྱུ་གྲོས་གཞིར་མོས་མཐུན་བྱང་བ་དང་འབྲེལ་ལྷ་རེའི་ཟླ་9པའི་
ཆེས་10ལ་རང་རྒྱལ་གྱི་དགེ་ཆན་དུས་ཆེན་གཏོང་རྒྱུ་གཏན་ལ་
ཕབ་པ་རེད།

དམག་ཆས་སྐོར་གྱི་དགོད་བྲི་གཏམ།

དམག་ཆས་ཞེས་པའི་ཐ་སྟད་འདི་རང་རྒྱལ་ལོ་རྒྱུས་ཐོག་
 བྱུང་ནས་ད་བར་ལོ་2120ལྷག་སོང་ཡོད་པ་དང་། འཛམ་གླིང་
 ཏུ་ཐོག་མར་དར་བའི་དམག་ཆས་ནི་ཁྲ་བ་ཚོག་ཡིན་ཞིང་། རང་
 རྒྱལ་གནའ་བོའི་སྤྱད་རྒྱལ་རྒྱ་བས་ཀྱི་མིའི་ཀའོ་ཞེས་པས་ཀྱང་ཁྲ་བ་
 ཚོག་ནི་དམག་གི་སྟོག་ཏུ་བྱ་ཡིན་ཞེས་ཤོད་ཐུང་། རྩི་རྒྱལ་གྱི་
 གནའ་བོའི་ཡོ་རོབ་རྒྱབ་མའི་རྒྱུད་ཀྱི་དམག་མིས་ཀྱང་ཁྲ་བ་ཚོག་
 གྱུན་པའི་སྤྱི་ལོ་ཡོད་ཁར་ད་དུང་དག་པོ་དང་འཛིན་པའི་སྐབས་
 སུ་སྤྱོད་དང་ལག་རར་ལ་སྤྲོས་སྟུན་མི་ཡོང་བའི་སྟེན་དུ་གོ་བ་དང་
 ལྷག་ས་ལས་བཅོས་པའི་སྟེན་ཐུང་གི་གོང་བ་དང་ཐུ་ཐུང་གྱུན་གྱི་
 ཡོད་པ་དེ་ནི་གཅིག་ནས་འདྲ་ཆགས་པ་དང་། གཉིས་ནས་
 མཐེགས་པོ་ཡོད་པ་རེད། དེར་སྐབས་ཀྱི་མི་གླིང་པའི་གྱུན་གོས་
 ཀྱི་སྟེན་ཐུང་གི་གོང་བ་དང་ཐུ་ཐུང་མཐེགས་པོ་བཅོ་བ་དེ་གོང་དུ་
 སྟོས་པའི་དམག་ཆས་ནས་རིམ་བཞིན་འགྱུར་བ་བྱུང་ནས་དར་བ་
 ཞིག་རེད།

གནའ་མ་མོ་ཐོག་མར་དམག་ཆས་བཅོ་དོན་ནི་དག་ཉེ་
 དབྱེ་བ་བྱེ་བ་དེ་བའི་སྟེན་དུ་ཡིན། དུས་རབས་བཙོ་ལུ་པ་ནས་
 བཟུང་དབྱིན་ཇི་དང་རྒྱ་རན་སི་སོགས་ཀྱི་རྒྱུ་དམག་གི་དམག་
 ཆས་ཚོས་གཞི་ཐལ་མདོག་དང་། ཉ་དམག་གི་དམག་ཆས་ཚོས་
 གཞི་དམར་པོ་ཡིན་ཞིང་། དུས་རབས་བཙོ་བརྒྱད་པའི་རྗེས་སུ་

ཡོ་རོབ་རུབ་མའི་དམག་ཆས་ལ་དབྱང་རྟགས་དགུས་མ་དང་
དབྱང་རྟགས་འཛར་མ་རིགས་གཉིས་སུ་དབྱེ་སྤྱོད་ཡོད། དུས་
རབས་བརྒྱ་དགུ་པའི་དུས་མཇུག་ནས་བཟུང་ཆོས་གཞི་སྒྲུག་ལྡང་
གི་དམག་ཆས་དར་བྱབ་བྱུང་། འཛམ་གླིང་དམག་ཆེན་དང་
པོའི་སྐབས་ཀྱི་ཁབ་ཁ་ཤས་ཀྱིས་དམག་རྒྱུ་སྐབས་ཡིབ་བདེ་
བའི་ཆེད་དུ་དམག་ཆས་ཀྱི་ཆོས་གཞི་ས་མདོག་གམ་ཡང་ན་ལྡང་
གུ་བཟོས་པ་དང་། འཛམ་གླིང་དམག་ཆེན་གཉིས་པའི་སྐབས་
སུ་ཆོས་གཞི་སྒྲ་ཆོགས་སུ་གྱུར་ནས་ཡང་སྟོང་ཆོས་གཞི་གང་ཡིན་
མི་རྟགས་པའི་དམག་ཆས་བཟོས་པ་རེད།

དེར་སྐབས་འཛམ་གླིང་ཐོག་གི་དམག་ཆས་ཀྱི་ཆོས་མདོག་
མི་འདྲ་བ་བརྒྱད་བརྒྱ་ལྟག་ཡོད་ཅིང་། དེ་ཆོའི་ནང་ཆོས་མདོག་
སྒྲུག་ལྡང་ཡིན་པའི་དམག་ཆས་ཀྱི་གྲངས་ཚད་མང་ཤོས་ཡིན་པ་
དང་། དམག་ཆས་ཀྱི་བཟོ་ལྟ་ཡང་དམག་འཐབ་ཀྱི་དགོས་
མཁོར་བརྟུན་ནས་ལེགས་བཅས་ཐེངས་མང་བྱས་ཡོད་པ་དཔེར་
ན་དབྱིན་ཇིས་རྟ་དམག་རྣམས་རྟ་བཞོན་འབབ་བདེ་བའི་ཆེད་དུ་
རྟ་དམག་གི་དམག་ཆས་ཀྱི་བཟོ་ལྟ་དེ་ཁྲག་རྟའི་མཇུག་དབྱིབས་
ལྟར་གྱི་དོར་མ་ཞིག་དུ་བཟོ་བཅས་བྱས་པ་དང་། འཛམ་གླིང་
དམག་ཆེན་དང་པོའི་སྐབས་དབྱིན་ཇིས་ད་དུང་ཉལ་ལངས་་་
གཉིས་ཀར་མཁོ་བའི་ཆར་གོས་ལྟ་བུའི་དམག་ཆས་ཤིག་བཟོས་པ་
དེར་བྱད་ཡོན་མང་པོ་ལྟན་པས་དམག་མི་ཆོས་རྩ་ཅང་དགའ་པོ་
བྱེད་གྱི་ཡོད་པ་རེད། དུས་རབས་བརྒྱ་དགུ་པར་སླེབས་དུས་

དམག་ཆས་ནི་མི་དྲག་གི་ཤྱོན་པར་རིམ་འགྱུར་བྱུང་བ་དང་།
 དམག་ཆས་དེ་རིགས་ཕྱིས་སུ་ཕུ་མཐུད་བསྐྱར་བཅས་ཐེངས་...
 མང་བྱུང་ནས་ཁག་ཅིག་དང་དུས་ཀྱི་ཤྱོན་ཆས་སུ་གྱུར་ཏེ་ཕྱི་
 ཚེགས་ཐོག་དར་བ་དཔེར་ན་གོས་བྱུང་པ་ཏུ་ལྷང་ལྟ་བུ་ནི་ཤྱོན་
 མའི་མཆོད་མག་གི་གོས་བྱུང་གི་བཟོ་ལྟ་ནས་བྱུང་བ་རེད།

བཟོ་སྐྱོད་ལོ་རྒྱུས་ཐོག་བྱུང་བའི་བྱིས་ཉེས་ ཆེན་པོ་གསུམ།

དང་པོ། ཆ་ན་ཏའི་ཕུའི་བེ་ཁེ་ཟམ་ཆེན་བརྒྱབས་པ། ཟམ་པ་དེའི
 རིང་ཆད་ལ་དབྱིན་ཁྲི་1800ཡིན་པ་དེ་ནི་དུས་རབས་འདིའི
 ནང་གི་འཛམ་གླིང་ཐོག་གི་ཟམ་པ་རིང་ཤོས་དེ་རེད། འོན་ཀྱང
 1907ལོའི་ཟླ་8ཚེས་29ཉིན་གྱི་ས་སྤྱི་མེ་ཚམ་ལ་བཟོ་སྐྱོད་ཡོངས་
 སུ་མ་གྲུབ་པའི་ཟམ་པ་འདི་སྤྱི་བྱུར་དུ་བརྒྱབས་པ་དང་། ཟམ་
 པའི་སྤྱིང་གི་བཟོ་པ་86ཡོད་པ་ཆང་མ་གཙང་པོའི་ནང་དང་གུམ་
 ཐང་ཐོག་ལྷང་ནས་མི་11ལས་སྒྲིབ་བྱུང་མེད་པ་རེད། ལས་
 འཛོལ་འདི་ལྟར་བྱུང་སྟེན་ནི་དུས་འགོད་པས་ཟམ་པའི་འཆར་
 འགོད་རིང་ཆད་དབྱིན་ཁྲི་1600ཡིན་པ་དེ་དབྱིན་ཁྲི་1800ཏུ་
 བཅོས་པའི་ཁར་དདུལ་ཤྱོན་ལ་བསམ་ནས་ཟམ་པའི་གལ་ཆེ་སའི་
 གནད་ཀླམས་བཏྱན་པོ་མ་བཟོས་པ་དང་། གཞི་འཛིན་གྲངས་
 ཆད་ནན་འཛིན་བྱས་མེད་པ་རྗེས་སུ་ཤེས་ནྟོགས་བྱུང་བ་རེད།

གཉིས་པ། དབྱི་ཏའི་ཕུའི་བེ་ཁེ་ཟམ་ཆེན་ལྷང་ལྟ་བུ་ལྷང་ཐེ་ཞེས་བའི་ཆུ་མཆོད་

གྱི་རྒྱལ་ཁ་ལུང་ལ། ལུ་མཛོད་དེའི་མཐོ་ཚད་ལ་མིད་266.7ཡིད་པ་
 དང་། 1961 ལོར་བཟོ་སྐྱོན་ལེགས་བྱུང་བ་རེད། འོན་ཀྱང་
 1963 ལོའི་ཟླ་10ཚེས་9 ཉིན་མཚན་མོ་ལུ་མཛོད་གྱི་རྒྱལ་ཁ་
 ཤོར་ནས་གྲོང་ཚོ་ལུ་ལུས་འཛིག་སྟེ་མ་མཐར་ཡང་གྲོང་མི་.....
 4000ལྷག་གི་སྟོག་ཤོར་བ་རེད། གནས་ལུ་དེ་བྱུང་རྗེས་...
 བརྟག་དཔྱད་ཤེས་རྟོགས་བྱུང་བར་ལུ་རྒྱལ་ཁ་དེ་རི་གཉིས་གྱི་སྐྱོད་
 པ་མཐུད་ནས་བཟོས་ཡིད་པ་དང་། ལུ་ལོག་མ་བྱུང་གོང་གི་
 གཟུང་འཁོར་ཁ་ཤས་ནང་དྲག་ཆར་བསྐྱད་མར་འབབ་པའི་སྐྱོན་
 གྱིས་རི་ལྗོངས་ལུས་ཚོས་ཉེ་ཟླ་10ཚེས་8ཉིན་གྱི་མཚན་མོ་རྗེ་རི་
 ཉིལ་ཉེ་ལུ་མཛོད་འབྲལ་མར་ཁྱེད་ས་པ་མ་བཟོ་མཐར་ལུ་རྒྱལ་ཁ་
 ལས་བཀྲལ་བ་རེད། གནས་ལུ་ངན་པ་འདི་ལྟ་བུ་ནི་ལུ་མཛོད་
 ཆེན་མོའི་བཟོ་སྐྱོན་ལུ་ལུས་ཐོག་གི་བྱོས་ཉེས་ཆེ་ཤོས་ཤིག་རེད།

གསུམ་ལ། ལུ་མཛོད་ལ་མ་ལྟོས་བར་བར་སྐྱང་གི་འགྲོ་ལམ་བཟོ་སྐྱོན་བྱས་ལ།
 1981 ལོའི་ཟླ་7ཚེས་17ཉིན་ཡ་མེ་རི་ཀའི་གྲོང་ཁྱེར་ཁན་ས་སི་
 ཞེས་པའི་ནང་གི་མགོན་ཁང་རྟེན་ལེགས་ཐེ་ • རི་ཀན་ཤིའི་ཞེས་
 པའི་ཆོམས་ཆེན་ནང་སྟོན་མོའི་ཞབས་སྟོ་ལུ་གས་བཞིན་ཡིད་པའི་
 སྐབས་སུ་ཆོམས་ཆེན་གྱི་མཐོ་དམའ་མི་གཅིག་པའི་བར་སྐྱང་གི་
 འགྲོ་ལམ་གསུམ་པོ་སྟོ་བྱུང་དུ་བཞེབས་ནས་མི་རྣམས་ཀྱི་ཐོག་དུ་
 ལུང་སྟེ་མི་113 གྱི་སྟོག་ཤོར་བ་དང་། མི་200ལྷག་ལ་མས་སྐྱོན་
 བྱུང་བ་རེད། དེའི་འབྲུང་སྐྱོན་སྐྱོར་ལས་འདྲོལ་བརྟག་དཔྱད་
 བྱེད་མཁན་ལྷན་ཆོག་གི་སྐྱོན་ཁྱེད་ནང་གསལ་བར་གཞིགས་ན་

བར་སྒྲུང་འགྲོ་ལམ་གསུམ་པོ་དེ་འགྲོགས་རྟེན་ངར་ལྷགས་ཀྱི་
འདེགས་རྒྱས་གཏན་འབེབས་ཀྱི་ཆད་ལ་སླེབས་མེད་པས་རེད་
ཅེས་བཤད་ཡོད་པ་རེད།

འཇམ་སྒྲིང་རྒྱལ་ཁབ་ཁག་གི་ལྷན་ཚུལ་བྱེད་ སྒྲིལ་བྱས་ཆེན།

རྒྱ་རན་སིར་ལོ་རེའི་ཟླ་གསུམ་པའི་ཟླ་དཀྱིལ་གྱི་གཟའ་ཉི
མ་ནི་ལྷན་ཚུལ་བྱེད་སྒྲིལ་བའི་དུས་ཆེན་ཞིག་ཡིན་པ་རེད། དེ
ནི་ཐོག་མར་རྒྱ་རན་སིརི་གཞུང་གིས་བཙུགས་པའི་སྒྲིང་གི་ན་ཆ
ཞིབ་འཇུག་བྱེད་མཁན་ཐེབས་ཆ་ལྷན་ཆོགས་ཀྱིས་སྒྲིང་གི་ན་ཆ
ཡོད་མཁན་ཆོ་ནད་གཞི་དྲགས་སྒྲིང་ཡོང་ཐབས་སུ་རྒྱགས་བཤར
སྒྲིང་དུ་འཇུག་པའི་ལྷན་ཚུལ་བྱེད་སྒྲིལ་ཡིན་པ་དང་། ཟླ་སྟེང་ལྷན་
རིམ་པས་ལྷན་ཚུལ་བྱེད་སྒྲིལ་དེའི་ནང་ཞུགས་མཁན་རྗེ་མང་དུ
སོང་བས་མཐར་ལྷན་ཚུལ་བྱེད་སྒྲིལ་དུས་ཆེན་དུ་གཏན་འཁེབས་
བྱས་པ་རེད།

འཇར་མན་རྒྱལ་མར་ལོ་རེའི་ཟླ་7ཆེས་4—5བར་ལྷན་
ཚུལ་བྱེད་སྒྲིལ་བའི་དུས་ཆེན་ཞིག་ཡིན་ཞིང་། དེའི་རིང་རྒྱལ་
ཡོངས་ཀྱི་ས་གནས་ཆང་མར་རྒྱན་གཞོན་དང་པོ་མའི་དབྱེ་བ
མེད་པར་ཆང་མས་རྒྱང་ཅེད་སྤྲོ་ལོ་དང་། ལག་ཅེད་སྤྲོ་ལོ་དང་
རྒྱང་འཁོར་སོགས་ཀྱི་ལྷན་ཚུལ་འགན་སྲུང་གི་བྱེད་སྒྲིལ་ཁག་ནང་